

Перерва Б. К.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

РОЛЬ ПОДАТКОВОЇ ПІЛЬГИ У ФІНАНСУВАННІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Спрямування українського суспільства на інтеграцію у світове товариство актуалізує проблему розвитку вищої освіти України, забезпечення її відповідності світовим стандартам. Головна мета вищої освіти – підготовка на професійному рівні висококваліфікованих фахівців в різних галузях, конкурентоздатних на світовому ринку праці. Варто зазначити, що ефективність вищої освіти на пряму залежить не тільки від вдосконалення її структури, підготовки нових навчальних програм, але й від обсягів її фінансування. В Україні фінансування вищої освіти є недостатнім і недосконалим, що негативно позначається на її розвитку.

Зараз вища освіта в Україні обмежується такими явищами, як вразливість економіки до зовнішніх фінансових і економічних чинників, негативні демографічні тенденції, політична невизначеність та інші. Державні кошти стають все більш обмеженими, попри те, що висока якість вищої освіти як і раніше є ключовим елементом в національних стратегіях, спрямованих на розвиток економіки, заснованої на знаннях. Вища освіта є лише однією з областей, що вимагає збільшення інвестицій. Держава прагне компенсувати бюджетні прогалини, збільшуючи внески тих, хто отримують прямі вигоди: студенти і/або їх батьки. Розподіл витрат відноситься в основному до того, що уряд поступово переносить тягар витрат за освіту на рахунок студентів і їх батьків.

Іншими словами, розподіл витрат означає залучення приватних ресурсів, шляхом: збільшення плати за навчання, впровадження інших видів виплат, таких як реєстраційні збори, екзаменаційні збори або обов'язкові відрахування до фондів університетів; введення або підвищення ролі студентських кредитів; зменшення ролі грантів і стипендій; надання студентам можливості для здійснення оплачуваної діяльності в період навчання [3].

Проте, розподіл витрат являє собою ефективне рішення для уряду, але не стимулює людей продовжити навчання у ВНЗ. У багатьох випадках студенти фінансово залежні від своїх батьків. Через зростання витрат на освіту, в тому

числі витрат на проживання, фінансовий тягар для батьків зростає. Оподаткування відіграє важливу роль в освіті, оскільки сплачені податки, які виконують фіскальну функцію, є найважливішим джерелом фінансування підготовки фахівців усіх рівнів за рахунок бюджетних витрат. Крім того, держава може використовувати податкові пільги для стимулювання як надання та споживання освітніх послуг, так і приватних інвестицій у їх виробництво. У багатьох державах батьки отримують допомогу у вигляді податкових пільг. У деяких країнах надається соціальне податкове нарахування за навчання. Громадянин, витративши гроші на оплату освітніх послуг, може частково відшкодувати ці витрати, повернувши частину сплаченого ним прибуткового податку. Фінансові пільги можуть приймати різні форми [2].

В Україні протягом останніх 10 років діє податкова пільга, яка дозволяє заощаджувати на сплачуванні податків. Також можна використовувати податковий кредит на освіту, щоб погасити частину коштів, витрачених студентами за контрактом. Частина оплати за навчання у вигляді податкового кредиту може бути оплачена відповідно до статті 166 Податкового кодексу України. Податкові відрахування можуть бути зроблені самим студентом (якщо у нього є офіційний дохід, з якого він сплачує податки) або членом його сім'ї [4]. Також відповідно до Податкового кодексу України передбачена податкова соціальна пільга для студентів, які офіційно працевлаштовані. Є випадки, коли студент не може отримувати такі податкові пільги, наприклад, якщо він отримує академічну або соціальну стипендію. Але, коли студент не отримує академічну або соціальну стипендію, і в той час працює та отримує зарплату, він може отримувати податкову соціальну пільгу в розмірі 150% (від загальної податкової соціальної пільги), якщо його заробітна плата не більше ніж 2940,00 грн.

Загальна податкова соціальна пільга дорівнює 1021 грн. Так як виплата для працюючих студентів, є 150%, від загальної податкової соціальної пільги, то її сума буде дорівнювати 1576 грн. 50 коп. [1].

Україна використовує дуже високу частку державного бюджету на вищу освіту. Викладачі отримують неконкурентну заробітну плату, нестача коштів для модернізації матеріальної бази; зрештою, ресурсів недостатньо для забезпечення якості освіти студентів на належному рівні. Іншим джерелом фінансування

академічної діяльності ВНЗ можуть бути гранти та фінансова підтримка для студентів, що стимулює їх до досягнення високих академічних результатів та підвищує їх особисту відповідальність за участь у навчальному процесі.

Пошук та розробка ефективної моделі фінансування ВНЗ повинна враховувати всі види університетської діяльності і повинна базуватися на принципах ефективності, прозорості та автономності та служити головної меті надання якісних освітніх послуг, ринку спеціалістів з підготовки фахівців та проведення ефективних досліджень.

Список використаних джерел:

1. Податкова пільга та знижка: у чому різниця та як студенту повернути частину коштів за навчання. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2020/08/05/statija/suspilstvo/podatкова-pilha-ta-znyzhka-chomu-riznytsya-ta-yak-studentu-povernuty-chastyну-koshtiv-navchannya>.
2. Соколовська А.М. Податкова система держави: теорія і практика становлення. К.: Знання, 2004. 454 с.
3. Константюк Н.І. Проблеми реформування фінансового забезпечення вищої освіти в Україні. *Світ фінансів*. 2016. № 1. С. 172–183.
4. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.

Д-р екон. наук Семенча І. Є., Олексієнко В. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ НА СТАН БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Пандемія коронавірусу вплинула на економіку всього світу і банківський сектор України не є виключенням. На самому початку появи коронавірусу головним завданням усіх банків і банківської системи в цілому стало запобігання поширенню хвороби. І щоб виконати це завдання НБУ створив антикризові заходи на час карантину в країні. Більше того, НБУ також інформує українців про сучасний стан економіки, використовуючи власний сайт [2], ЗМІ та соціальні мережі.

Найбільш сильні зміни в банківській системі відбулися навесні 2020 року. Під час впровадження антикризових заходів НБУ банки України адаптували свою діяльність, спираючись на такі заходи: